

מראה מקומות להל' שבת (1)

מלאכת זורע, ופתיחה כללית למלאכת שבת

מבוא כללי להל' שבת

חומש שמות

פרק ט"ז (יא – לג), פרק כ' (ח – יא), פרק ל"א (יב – יז), ופרק ל"ה (א – ה) – ד' פרשיות ארוכות של שבת, וכולן בחומש שמות

משנה שבת (עג.) – כעת, די לעזור על המשנה בקצרה

גמרא שבת (מט:), "הדור יתבי ... דרך רשות הרבים" – וזפרט, הנרייטא שנסוף הגמרא רמב"ם הל' שבת פרק א' (הל' א' – ד'), ופרק ז' (לפחות, עד הל' ו')
טור ריש סי' ש"א, "אם באתי ... ועירובי תחומין וכל דיניו"

סוגיא ראשונה דמלאכת זורע, וביסוד מלאכת שבת

גמרא שבת (ריש עג:), עד "אלא אחת", וברש"י

רמב"ם שם (פרק ח' הל' ב', וכן פרק ז' הל' ג')

• כמה נחלקו רש"י ורמב"ם?

רש"ש שם (עג. ד"ה הזורע), ומנחת חינוך ב"מוסך השבת" שבמצוה ל"ב (מלאכה ב' אות א')

ופן – טור (סי' של"ו סעיף ו') ודרכי משה שם (ב) – וע"ע בבית יוסף (שם)

וע"ע – ר"ן שבת (לו: בדפי הרי"ף, ד"ה גרסי')

ריש משנה (צו.), עד "לרשות היחיד חייב", וגמרא שם (ריש צו:), "מכדי ... דידכו לרה"ר"

תוס' (שם צו: ד"ה הוצאה)

וע"ע שם בריטב"א ובתוס' ר"ד (צו: ד"ה הוצאה גופא)

אור זרוע (הל' שבת סימן פ"ב), ובערוך השלחן (סי' ש"א סעיף א')

• מהו הקושי בגמרא (ריש פרק הזורק – לו:), ואיזה יסוד גדול טמון בדברי התוס'?

אבות (פרק ה' משנה א')

• יש להצדיק איזה משל הנזכר במתני', ומה הוא מורה על יסוד מלאכת שבת?

חידושי הריטב"א מסכת שבת דף צו עמוד ב

הוא גופא היכא כתיבא. פירוש לא שיליין היכא הואי במשכן דהא פשיטא לן דהואי במשכן וכדאיתא בהדיא בפרק במה טומנים (לעיל מ"ט ז') הם הורידו את הקרשים מן העגלה לקרקע אתם אל תוציאו מרה"י לרה"ר, ועוד דהא כתיב בכמה דוכתי שהציאו האנשים כמה דברים מרשותם למחנה לוייה שהוא רשות הרבים, אלא ודאי אע"ג דקיים לן דהוא הואי במשכן, משום הכי לא סגי לן למחשבה מלאכה מן הטעם שכתבו צריש מכילתין דהוא חידוש הוא, ולהכי שיליין היכא כתיבא בהדיא דמתקריא מלאכה.

תוספות רי"ד מסכת שבת דף צו עמוד ב

פרק הזורק

הוא גופא היכא כתיבא פי' משום דהוא לאו מלאכה היא מש"ה לא צעי היכא הוה הוואה במשכן כי היכי דצעי לעיל צפ' כלל גדול קשירה במשכן היכא הוה קריעה במשכן היכא הוה דהנהו ודאי דהוי מלאכות צעי היכא הוה הני מלאכות במשכן אבל המוציא מרשות לרשות שאינה מלאכה ואין ללומדה ממשכן שאם ההוא צעי עושים כשהיו מציאים הנדבה היא חסובה מלאכה א"כ כל פסיעה ופסיעה שהיו עושים תחשב אותה מלאכה אלא ודאי לא תקרא מלאכה אלא מה שהיו עושים האומנים בגוף המשכן הילכך אם לא יאסור אותה הכתוב בפירוש אין לנו לאסרה ומש"ה צעי היכא כתיבא.

ספר אור זרוע ח"ב - הלכות שבת סימן פב

והמוציא – לקמן צפ' הזורק צעי הוואה היכא כתיבא ולא צעי למילפה ממשכן אע"ג דהואי במשכן משום דמלאכה שאינה חסובה [היא] דמה מלאכה עשה שהוציאו מרשות מעיקרא חפץ והשתא נמי חפץ כך פר"ת ויש בו להאריך .

ערוך השולחן אורח חיים סימן שא סעיף א

הוא מרה"י לרה"ר מאבות מלאכות והיתה במשכן דאין חייבין אלא על מלאכה שכיולא בה היתה במשכן כמ"ש בסי' רמ"ז ומלכד שהיתה במשכן מפורשת היא בתורה דכתיב [שמות לו, ו] ויצו משה ויעצירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש ויכלל העם מהבית הרי שקרא להבאה מלאכה [רמב"ם פי"ז הל' ח'] ושם היתה הוואה מרה"י לרה"ר דמשה הוה יתיב במחנה לוייה דהוא רה"ר מפני שכל ישראל נפנו לשם וקאמר להו לישראל לא תפיקו מרה"י דידכו לרה"ר דידי [ר"פ הזורק לו: ו] ואע"ג דכלל המלאכות לא הוצרכו למלא בתורה מפורש מלאכה זו דכיון דהיתה במשכן הרי היא בכלל לא תעשה כל מלאכה אמנם מפני דעלם הוואה מלאכה גרועה היא שהרי עלם הדבר לא נשתנית ורק במקומה נשתנית וכל המלאכות יש בהם שינוי בעלם הדבר ולכן אי לאו דגילתה התורה שהיא מלאכה לא הוה ידעין שהיא מלאכה [תוס' ריש שבת ד"ה פשט] וצירמיה [יז, כב] מצואר ג"כ שהיא מלאכה כמ"ש בסי' רמ"ז ע"ש :